

## **Liite 1. B-osa Kokkolan kaupungin opetus- ja kasvatustoimen ja Kokkolan seurakuntayhtymän suomenkielisten evankelisluterilaisten seurakuntien yhteistyön toimintasuunnitelma varhaiskasvatuksessa**

Kokkolan kaupungin opetus- ja kasvatustoimi ja Kokkolan seurakuntayhtymän suomenkieliset seurakunnat sopivat varhaiskasvatuksen ja seurakuntien välisen yhteistyön periaatteista. Toimintasuunnitelman tavoitteena on edistää pitkäjänteisesti arvo- ja eettistä kasvatusta, vahvistaa katsomuksellista yleissivistystä sekä tukea kokonaisvaltaista hyvinvointia ja kasvua varhaiskasvatuksessa. Yhteistyötä toteutetaan sopijaosapuolten strategioita noudattaen yhdessä sovitun toimintasuunnitelman mukaisesti.

Kokkolan evankelisluterilaisten seurakuntien tekemän työn tavoitteena on yhdessä opetus- ja kasvatuspalvelujen kanssa edistää ja kehittää sellaisia toimintatapoja, jotka tukevat lasten, varhaiskasvatusyksiköiden (päiväkodit, perhepäivähoito ja esiopetus) sekä henkilökunnan hyvinvointia. Yhteistyön tavoitteena on vahvistaa yhteisöllisyyttä ja kulttuurista ymmärrystä sekä tukea lasten tutustumista omaan katsomukselliseen taustaansa, tässä yhteydessä kristilliseen katsomukseen. Yhteistyössä otetaan todesta varhaiskasvatuksen- ja esiopetuksen suunnitelmat.

### **Yhteistyön periaatteet ja toteutus**

Tavoitteena on Kokkolan kaupungin varhaiskasvatuspalveluiden ja seurakuntien välinen yhteisesti jaettuun arvopohjaan ja kasvatuskumppanuuteen perustuva yhteistyö. Kokkolan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma tarjoaa kaupungin varhaiskasvatukselle ja seurakunnille yhteistyömahdollisuudet. Yhteistyön tavoitteena on tukea lasten kokonaisvaltaista kasvua ja hyvää elämää.

Katsomuskasvatus on luonteeltaan yleissivistävää ja tarkoitettu kaikille ryhmässä oleville lapsille. Katsomuskasvatuksen myötä varhaiskasvatuksessa tutustutaan niihin uskontoihin ja katsomuksiin, joita lapsiryhmässä on läsnä.

Suomen evankelisluterilaisen kirkon Kirkkohallitus on uudistanut yhteistyössä käytettävän korimallin katsomusten väliseksi, yhdessä Kulttuuri- ja uskontofoorumi Fokuksen, Suomen Ekumeenisen Neuvoston sekä USKOT-foorumin kanssa. Malli on nimetty ”Katsomusyhteisöt päiväkodin, koulun ja oppilaitoksen yhteistyössä”.

Yhteistyötä havainnollistava ja jäsentävä korimalli tarjoaa toimivan ja selkeän jäsenyyksen yhteistyölle, sen tavoitteille ja mahdollisuuksille. Yhteistyön teemat sisältyvät koreihin; 1. Kasvatus ja opetus, 2. Yhteiset juhlat, 3. Uskonnolliset tilaisuudet ja 4. Hyvinvoinnin tuki.

Yhteistyön korien 1–3 pohjana on Opetushallituksen ohje perusopetuksen uskonnon ja elämäntutkimuksen sekä esiopetuksen katsomuskasvatuksen järjestämisestä sekä uskonnollisista tilaisuuksista esi- ja perusopetuksessa ja Ohje yhteisistä juhlista, uskonnollisista tilaisuuksista ja katsomuskasvatuksen järjestämisestä varhaiskasvatuksessa (OPH-3903-2022, 19.9.2022, OPH-1944-2025, 28.4.2025). Neljännen yhteistyön korin osalta pohjana on opetus- ja kulttuuriministeriön muistio Yhdessä lasten ja nuorten hyväksi. Uskontokuntien, hyvinvointialueiden, koulujen ja oppilaitosten

sekä nuorisotyön toimijoiden välisen yhteistyön kehittämistyöryhmän muistio (Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja, 2025:8).

Yhteistyön koreihin sisältyvillä periaatteilla pyritään takaamaan uskonnonvapauden toteutuminen niin varhaiskasvatuksessa, koulussa kuin oppilaitoksissa. Eri korit kutsuvat monipuoliseen yhteistyöhön. Kullakin niistä on omat tavoitteensa ja sisältönsä, siksi ne on pidettävä erillään toisistaan. Yhdessä Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet –asiakirjan kanssa tarkasteltuna ne säätelevät monipuolisen yhteistyön muotoja ja luonnetta.

Yhteistyön tarkemmat päiväkotikohtaiset sisällöt mainitaan yksikkökohtaisissa toimintasuunnitelmissa / vuosikelloissa. Yhteistyö toteutetaan varhaiskasvatuksen pedagogisista tavoitteista käsin, ja seurakunnan rooli on tukea ja täydentää varhaiskasvatuksen omaa katsomuskasvatusta.

### **Yhteistyötä raamittavat asiakirjat**

Varhaiskasvatuslaki 2018

Opetushallituksen ohjeet 2022, 2025

Valtakunnallinen esiopetussuunnitelman perusteet 2014

Kokkolan kaupungin esiopetussuunnitelma 2016

Valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022

Kokkolan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2022.

Katsomusyhteisöt päiväkodin, koulun ja oppilaitoksen yhteistyössä

### **Yhteyshenkilöt ja oppimisympäristöt**

Seurakunnan varhaiskasvatuksen johtava viranhaltija viestii yhteistyöstä sovitusti varhaiskasvatusyksikön yhteyshenkilön, päiväkodin johtajan tai varhaiskasvatuspalveluiden kehittämiskoordinaattorin kanssa.

Seurakunnan varhaiskasvatuksen johtava viranhaltija koordinoi varhaiskasvatuspalveluiden kanssa tehtävää yhteistyötä. Hän voi yhdessä sovitusti kutsua päiväkodin johtajat, yhdyshenkilöt tai varhaiskasvatuspalveluiden kehittämiskoordinaattorin suunnittelemaan vuoden yhteistyötä. Näitä yhteisiä hetkiä voidaan järjestää sovitusti yhteisen harkinnan mukaan, vähintään kerran vuodessa.

Yhteistyötä voidaan toteuttaa niin päiväkodin kuin seurakunnan tiloissa sekä tarkoituksen mukaisissa yhdessä sovituisissa oppimisympäristöissä.

### **Yhteistyön muodot ja sisällöt**

#### **1. kori: Kasvatus ja opetus**

- Työskentelyt voivat tukea varhaiskasvatussuunnitelman mukaisia laaja-alaisen osaamisen ja oppimisen alueita.
- Toiminnan tarkoituksena on tukea lasten laaja-alaista osaamista, kulttuurista ymmärrystä ja katsomuksellista monilukutaitoa.

- Yhteistyön toteuttamismuodot ovat uskonnollisesti ja katsomuksellisesti sitouttamattomia sekä luonteeltaan yleissivistäviä.
- Seurakunnan tilat voivat toimia oppimisympäristönä.
- Seurakunnan työntekijät osallistuvat toimintaan oman alansa asiantuntijoina.
- Pedagoginen vastuu on varhaiskasvatuksen henkilöstöllä / -opettajalla.
- Esimerkkejä: tutustumiskäynti pyhiin paikkoihin, seurakunnan työntekijän haastattelu, katsomusten väliset kohtaamiset, yhteiset teemapäivät tai aiheet

Mahdollisia aiheita voivat olla myös kulttuuriperintöön liittyvät sisällöt, kuten esimerkiksi pyhäinpäivä. Tässä korissa esimerkiksi pyhänpäivän käsittely tapahtuisi kulttuurikasvatuksen näkökulmasta.

Luontevia oppimisympäristöjä voivat olla mm. seurakuntayhtymän omistamat kiinteistöt kuten seurakuntasalit, leirikeskukset, kirkot, kappelit ja hautausmaat.

Kokkolan suomalaisen seurakunnan Kirkkoseikkailu on osa tämän korin mukaista toimintaa.

Seurakunnan työntekijä voi tukea henkilöstä tarjoamalla keskustelutukea, materiaaleja ja asiantuntemusta. Mentori-kahvilatoiminta on mahdollinen foorumi tällaiseen keskusteluun ja jakamiseen. Yhteistyö perustuu aina päiväkodin asettamille tavoitteille.

## 2. kori: Yhteiset juhlat

- Perustuu yhteisöllisyyteen ja kunnioittavan läsnäolon periaatteeseen
- Huoltajien tiedottaminen ajoissa juhlan sisällöstä ja järjestelyistä tapahtuu juhlan järjestäjän toimesta.
- Yksittäiset kulttuuriperinteeseen liittyvät elementit, kuten esimerkiksi virren (suvivirsi) laulaminen tai joulukuvaelman esittäminen ei tee tilaisuudesta uskonnon harjoittamista. Uskontoon viittaavat juhlatraditiot ovat osa suomalaista kulttuuriperintöä.
- Seurakunnan edustaja voi osallistua juhlaan kutsuvieraana ja tuoda oman katsomusyhteisön sitouttamattoman tervehdyksensä.
- Juhlapaikan valinnassa on huomioitava yhdenvertaisuuden ja uskonnonvapauden liittyvät asiat.
- Esimerkkejä: päiväkodin joulu- ja kevätjuhlat, itsenäisyyspäivän juhla, yksikön juhluvuosi, pääsiäiseen liittyvät kulttuuriperinteet, teemapäivät esim. lasten oikeuksienpäivä

Kokkolan suomalaisen seurakunnan edustaja voi pyydettyäessä osallistua päiväkodin juhliin yhdessä sovitulla tavalla.

## 3. kori: Uskonnolliset tilaisuudet

- Tämän korin mukaiset tilaisuudet tukevat kristillisen katsomuksen katsomuskasvatusta.
- Tämän korin mukaiset tilaisuudet voivat sisältää positiivisen uskonnonvapauden tulkinnan mukaisesti uskonnonharjoitusta, rukousta, lasten virsiä ja muuta ohjelmaa.
- Osallistumisesta varhaiskasvatussyksikkö tiedottaa ajoissa koteihin.

- Lapsen osallistumisesta ilmoittaa huoltaja; valinnanvapaus on aito riippumatta uskontokunnan jäsenyydestä.
- Tilaisuuden pitopaikan ollessa päiväkodissa tilaisuus suunnitellaan yhdessä.
- Tilaisuudesta laadittavan lyhyen sisältökuvauksen perusteella voidaan valmistella uskonnoton vaihtoehto heille, jotka eivät osallistu toimintaan. Vaihtoehtoisen toiminnan tulee olla uskonnollista sisältöä lukuun ottamatta, luonteeltaan ja tavoitteiltaan samankaltaista.
- Seurakunta voi tarvittaessa tukea vaihtoehtoisen ohjelman ideoinnissa ja suunnittelussa.
- Toteuttajasta ja tapahtumapaikasta riippumatta sekä uskonottomasta että uskonnollisesta tilaisuudesta vastaa järjestäjä.
- Tilaisuuksien tulee olla lapsen edun mukaisia ja pedagogisesti perusteltuja.
- Nämä tilaisuudet tukevat lapsen kehitystaso huomioon ottaen myönteisellä tavalla läsnäolijoiden hengellistä elämää ja uskonnollista identiteettiä.
- Esimerkkejä: joulu-, adventti-, pääsiäis- ja kevätkirkkoja, virpomavitsojen siunaus

Suomalaisen seurakunnan järjestämät Lasten kirkot ovat tämän korin mukaista toimintaa.

#### 4.kori: Hyvinvoinnin tuki

- Hyvinvoinnin tuki on yhteisöllistä ja ennaltaehkäisevää.
- Tuki on uskonnollisesti ja katsomuksellisesti sitouttamatonta sekä turvallista ja avointa kaikille
- Tavoitteena on lapsen kokonaisvaltainen hyvinvointi
- Tuki voi kohdistua myös henkilöstön hyvinvointiin.
- Seurakunta voi tukea kaupungin varhaiskasvatusta esimerkiksi kriisiavun muodossa esimerkiksi surun kohdatessa.
- Yhteistyö lapsen huoltajien suostumuksella, kun päiväkerholainen siirtyy päiväkotiin. Keskeistä tällöin on huoltajien pyyntö tällaisen tilanteen järjestämiseksi.
- Yhteistyön perustana ovat mahdolliset sopimukset ja paikalliset suunnitelmat eri ammattilaisten kesken.

Ennaltaehkäisevä toiminta hyvinvoinnin vahvistamiseksi kuuluu myös tähän koriin. Seurakunta voi toimia myös kumppanina lasten ja perheiden hyvinvoinnin vahvistamisessa. Yhteistyö on yhteisölähtöistä ja tasavertaista kumppanuutta katsomuksia kunnioittaen. Yhteistyön mahdollisuuksia ovat myös esimerkiksi vuorovaikutustaitojen käsittely; toisten huomioiminen – ystävyys, anteeksiantaminen, erilaisuuden kunnioittaminen, kiusaamisen ehkäisy (PIKI-materiaali).

#### **Yhteistyön suunnittelu, tiedotus ja arviointi**

Yhteistyötä suunnitellaan ja arvioidaan yhdessä, kerran vuodessa, pidettävässä tapaamisessa. Yhteistyöstä seurakunnan kanssa ja niiden sisällöstä tiedotetaan sähköpostitse elo- ja tammikuun alussa.

Tavoitteena on, että yhteistyön suunnittelu, tiedotus ja arviointi on jatkuvaa, molemminpuolista sekä riittävän ajoissa tapahtuvaa. Toimintatilanteet ovat myös luontevia

paikkoja palautteen antamiselle sekä yhteistyön kehittämiseksi. Kokkolan suomalainen seurakunnan varhaiskasvatus voi, niin erikseen sovittaessa, tiedottaa huoltajia vapaa-ajalla ja loma-aikoina tapahtuvasta toiminnasta yhteisesti sovitulla tavalla.